

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М.П. Драгоманова
протокол № від “ ” 2012 р.
Голова Приймальної комісії
_____ Андрущенко В.П.

“Рекомендовано”

Вченою радою
Інституту історичної освіти
протокол № 7 від “22” лютого 2012 р.
Голова Вченої ради
_____ Сушко О.О.

ІНСТИТУТ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ

Програма

Вступних іспитів з всесвітньої історії

при вступі на навчання

для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня

“Бакалавр”

Програма для вступних іспитів з всесвітньої історії

№	Розділ програми	Опис вимог
	Вступ	Визначати: хронологічні межі історії стародавнього світу, основні види історичних джерел, відлік часу до н.е. та н.е. Факти: Періодизація історії людства. Епоха стародавнього світу як перший період в історії людства. Історичні джерела. Поняття і терміни: «стародавній світ», «історичне джерело», «археологічні пам'ятки».
1	ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРВІСНИХ ЧАСІВ	Знати: основні теорії виникнення людини; основні етапи антропогенезу; основні заняття людей за різних періодів первісного суспільства; характерні риси духовного життя найдавніших людей. Факти: Виникнення людини і її розселення на території Європи. Способи господарювання первісної людини. Суспільна організація за первісних часів. Духовна культура і вірування людей за первісних часів. Поняття і терміни: «антропогенез», «кам'яний вік», «мідно-бронзовий вік», «залізний вік», «магія», «анімізм», «фетишизм», «тотемізм», «землеробство», «скотарство», «ремесло», «рід», «сім'я», «родова община», «сусідська община», «археологічна культура».
2	ДАВНІЙ ЄГИПЕТ	Знати: головних давньоєгипетських богів, господарське життя єгиптян, найважливіші досягнення давньоєгипетської духовної культури; умови життя та праці давніх єгиптян; особливості держави в Давньому Єгипті, господарське і духовне життя; розвиток культури. Пояснювати: вплив природних умов на життя людей у Давньому Єгипті. Факти: Утворення Єгипетської держави. Влада та господарське життя у Давньому Єгипті Найвідоміші фараони Єгипту. Наукові знання, релігія, міфологія, культура Давнього Єгипту. Писемність і освіта. Архітектура та мистецтво. Дати: 3100 р. до н.е. - об'єднання Верхнього і Нижнього Єгипту; Персоналії: Тутмос III, Аменхотеп, Ехнатон, Рамзес II. Поняття і терміни: «суспільна піраміда», «номи», «єгипетські піраміди», «міфи», «мумія», «сфінкс», «ієрогліф», «папірус»; «іригаційне землеробство».
3	ПЕРЕДНЯ АЗІЯ	Знати: імена найвідоміших правителів держав Месопотамії, Ізраїльсько-їудейського царства, Перської держави, наслідки походів Дарія I; культурні здобутки та особливості релігії народів Передньої Азії та Месопотамії; найзначніші пам'ятки культури народів Передньої Азії та Месопотамії; внесок

		держав Передньої Азії та Месопотамії у світову культуру. Пояснювати: вплив природних умов на життя людей та їх релігійні вірування у Месопотамії, причини загибелі держав у Передній Азії; особливості господарювання народів Месопотамії. Факти: Держави Месопотамії у III тис. до н.е. Вавилон за часів Хаммурапі. Ізраїльсько-іудейське царство. Перська держава. Дати: 1894 р. до н.е. - створення держави із столицею Вавилон; XVIII ст.. до н.е. - перші писані закони Хаммурапі; 1030 р. до н.е. - утворення Ізраїльсько-іудейського царства; 626 р. до н.е. - утворення Нововавілонського (Халдейське царство); 550 р. до н.е. - виникнення Перської держави. Персоналії: Хаммурапі, Навуходоносор II, Давид, Соломон, Кір II, Дарій I. Поняття і терміни: «колонізація», «сатрапи», «клинопис», «діаспора», «місто-держава».
4	ДАВНІ ІНДІЯ І КИТАЙ	Знати: час виникнення цивілізації в Індії та Китаї, розквіту Індії за царя Ашоки, появи могутньої держави в Китаї за Цінь Шіхуанді; найвідоміших правителів Індії та Китаю, засновників буддизму та конфуціанства; особливості природних умов, основні досягнення культури Індії та Китаю; варни в Індії; характерні риси господарського та суспільного життя Індії та Китаю; внесок Давніх Індії та Китаю у скарбницю світової культури. Пояснювати: вплив природних умов на життя людей у Індії та Китаї, особливості господарського та суспільного життя Індії та Китаю. Факти: Давня Індія. Найдавніша цивілізація в долині Інду. Прихід аріїв. Поява цивілізації в долині Гангу. Господарське життя. Варни. Касти. Найдавніші культи. Індуїзм. Буддизм. Давній Китай. Господарське життя. Давньокитайські імперії. Велика китайська стіна. Культура та релігійні уявлення Давнього Китаю. Дати: 1500 р до н.е. - прихід аріїв на землі Індії; Кінець III тис. до н.е. - виникнення перших царств у Китаї; 221 р. до н.е. - розпочато будівництво Великої китайської стіни. 140-87 р. до н.е. - «золота доба» імперії Хань. Персоналії: Чандрагупта Маур'я, Ашоки, Цінь Шіхуанді, Конфуцій, Гаутама. Поняття і терміни: «імперія», «раджа», «брахман», «варни», «касти», «Великий шовковий шлях».
5	ГРЕЦІЯ В II — ПЕРШІЙ	Знати: особливості природних умов Балканського півострова, особливості Критської та Ахейської цивілізацій, Велику

	ПОЛОВИНІ I тис. до н.е.	грецьку колонізації, реформи Драконта, Солона, закони Лікурга, основні риси Критської та Мікенської цивілізацій; характерні риси тиранічного й демократичного правління, політичного устрою Афін доби Перікла; характерні риси еллінізму. Визначати: вплив природних умов на життя людей та їх релігійні вірування на Балканському півострові та островах Егейського моря; внесок грецької цивілізації у світову культуру, наслідки греко-перських війн, Пелопоннеської війни Факти: Мінойської та Мікенської цивілізації, її основні центри. Розквіт і занепад Мінойської та Мікенської палацової цивілізацій. Ахейської цивілізації, її основні центри. Розквіт і занепад Ахейської палацової цивілізації. Троянська війна. «Гомеровський період» XI-IX ст. до н.е. Велика грецька колонізація. Давня Спарта. Греко-перські війни. Утвердження демократії в Афінах за Перікла. Пелопоннеська війна. Македонське царство. Походи Александра Македонського. Елліністична цивілізація. Грецька культура. Релігія. Олімпійські ігри. Виникнення науки. Література і театр. Архітектура, скульптура. Дати: VIII-IV ст. до н.е. - Велика грецька колонізація. 776 р. до н.е. - I Олімпійські ігри; 12 вересня 490 р. до н.е. - Марафонська битва; 480 р. до н.е. - Фермопільська битва; 28 вересня 480 р. до н.е. - Саламінська битва; 454 р. до н.е. - Афінський морський союз; 334-325 р. до н.е. - походи Александра Македонського. 331 р. до н.е. - битва при Гавгамелах Персоналії: Гомер, Леонідіс, Перікл, Лікург, Драконта, Солон. Філіп II, Александр Македонський. Поняття і терміни: «античність», «елліні», «поліс», «демократія», «тиранія», «аристократія», «громадянин», «колонія», «метрополія», «остракізм», «діадухи», «архонти», «стратегі», «олігархія»; «еллінізм».
6	ДАВНІЙ РИМ у VIII — I ст. до н.е.	Знати: причини утворення Римської республіки, завоювання Римом Італії, виникнення Риму, встановлення диктатури Сулли; причини та наслідки повстання Спартака, першого тріумвірату; історичних осіб цієї доби, головних богів римського пантеону, причини ліквідації царської влади і встановлення республіки, причини громадянських війн у I ст. н.е. Пояснювати: на прикладах поняття і терміни; особливості римської системи державного правління, умови життя, господарство та побут римлян; зміст політики Риму «Розділяй і володарюй». Факти: Виникнення Риму. Царський період. Римська республіка V — середини III ст. до н.е.

		Війни Риму в Західному Середземномор'ї. Суспільно-політична боротьба в Римі. Римське суспільство II—I ст. до н.е. Диктатура Сулли. Повстання Спартака. Перший тріумвірат. Диктатура Гая Юлія Цезаря. Римська релігія та культура. Література. Основні архітектурні пам'ятки. Мистецтво. Перші християнські громади. Ставлення римських імператорів до християн Дати: 753 р. до н.е. - виникнення Риму; 509р. до н.е. - утворення республіки; 264-146 р. до н.е. - Пунічні війни; 60 р. до н.е. - Перший тріумвірат. Персоналії: Спартак, Сулла, Гай Юлій Цезар, Октавіан Август. Поняття і терміни: «республіка», «консул», «народний трибун», «право», «вето», «патриції», «плебеї», «сенат», «легіон», «тріумф», «битва при Каннах», «провінція», «гладіатор»; «християнство», «Євангеліє», «апостоли», «церква», «терми», «принцепс», «імператор», «префект», «преторіанська гвардія».
7	ПІЗНЯ РИМСЬКА ІМПЕРІЯ	Знати: час вторгнення варварів, реформ Діоклетіана і Константина, прийняття християнства як державної релігії Римської імперії, вторгнення гунів, дати поділу Римської імперії на Західну і Східну, падіння Західної Римської імперії; варварські племена, які поселилися на території Римської імперії, основні реформи Діоклетіана та Константина. Пояснювати: на прикладах поняття і терміни; причини кризових явищ у Римській імперії, зміни ставлення держави до християнської церкви; місце історії стародавнього світу в історії людства. Факти: Римська імперія в III ст. н.е. Кризові явища в Римській імперії. «Солдатські» та «сенатські» імператори. Вторгнення варварів. Пізня Римська імперія IV ст. н.е. Реформи Діоклетіана і Константина. Римська імперія в IV ст. н.е. Константин I Великий, його політика щодо християнства. Перші собори. Християнство як державна релігія Римської імперії. Падіння Західної Римської імперії. Варвари і Рим. Захоплення Риму варварами. Утворення «варварських королівств». Дати: 325 р. - затвердження Символу вір; 393 р. - відбулись останні олімпійські ігри; 395 р. - поділ Римської імперії; 24 серпня 410 р. - захоплення Риму вестготами; 451 р. - битва на Каталаунських полях; 476 р. - остаточне падіння Західної Римської імперії. Персоналії: Діоклетіан, Константин I Великий, Феодосій, Аттила, Гейзеріх. Поняття і терміни: «Велике переселення народів», «варвари», «вандалізм», «колони», «тетрархія», «єпископи»,

		«церковний собор», «Символ віри», «християнська церква».
№	Розділ програми	Опис вимог
		Знати: хронологічні межі та періодизацію Середніх віків. Характеризувати: джерела вивчення Середньовіччя. Факти: Поняття «історія Середніх віків». Хронологічні межі й періодизація історії Середніх віків.. Джерела вивчення Середньовіччя. Дати V – XV ст. – хронологічні межі Середніх віків; V – IX ст. – раннє Середньовіччя, X–XIII ст. – зріле або високе Середньовіччя, XIV– XV ст. – пізнє Середньовіччя.
8	СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ СВІТ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ	Знати: час Великого переселення народів; дату утворення Франкської імперії та укладення Верденського договору; основні стани суспільства; держави, що утворилися після поділу Франкської імперії; технічні винаходи. Характеризувати: середньовічне місто, феодальний замок, особливості міського й сільського життя населення Європи; теорію трьох станів; взаємодію людини і природи в Середні віки; діяльність Карла Великого. Визначати: характерні риси структури середньовічного суспільства, цехового ремесла, торгівлі; особливості світогляду середньовічних городян. Факти: Велике переселення народів. Імперія Карла Великого та її поділ. Склад і рух населення. Середньовічний замок. Сім'я, становище жінки, ставлення до дітей. Технічні нововведення та винаходи. Нова структура суспільства і теорія трьох станів. Селянство. Виникнення станової монархії. Виникнення міст, їх населення та зовнішній вигляд. Боротьба городян із сеньйорами, міські комуни. Ремесло й цехи. Торгівля та лихварство. Городянин – людина нового типу. Дати: IV – VII – Велике переселення народів; 800 р. – утворення Франкської імперії; 843 р. – укладення Верденського договору. Персоналії: Карл Великий Поняття: «Середньовіччя», Велике переселення народів, «феодал», «феодальна роздробленість», «стани», «станової монархія», «ремесло», «цех», «міграція», «гільдія».
9	РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ЄВРОПИ	Знати: час Хрестових походів; дату церковного розколу. Характеризувати: Хрестові походи; боротьбу церкви з єретиками. Визначати: причини і наслідки християнізації Європи, Хрестових походів Факти: Християнізація Європи. Хрестові походи. Боротьба церкви з єретиками. Дати: XI – XIII ст. – час Хрестових походів;

		1054 р. – церковний розкол. Поняття: «єретик», «інквізиція».
10	ВІЗАНТІЯ. АРАБСЬКИЙ СВІТ	Знати: час правління Юстиніана, життя Мухаммада, утворення Арабського халіфату, дати виникнення ісламу, падіння Константинополя; визначних історичних діячів зазначеної теми. Встановлювати: причинно-наслідкові зв'язки при аналізі піднесення та занепаду Візантійської імперії та Арабського халіфату. Характеризувати: діяльність історичних постатей (Юстиніан, Мухаммад), визначних постатей культури (Аль-Біруні, Ібн Сіна, Фірдоусі, Лев Математик); внесок візантійської та арабської культури у світову духовну спадщину. Факти: <i>Візантійська імперія</i> Утворення Візантійської імперії. Правління Юстиніана. Загибель імперії. Культура Візантії. <i>Арабський халіфат</i> Аравія та її населення. Мухаммад і виникнення ісламу. Розквіт і занепад Халіфату. Знання та культура арабського світу. Персоналії: Юстиніан, Мухаммад, Аль-Біруні, Ібн Сіна, Фірдоусі, Лев Математик. Поняття: «імперія», «іслам», «халіфат»; Дати: VI ст. – час правління Юстиніана; кін. VI – перша третина VII ст. [570\71 – 632] – життя Мухаммада; VII ст. – утворення Арабського халіфату; VII ст. – виникнення ісламу; 1453 р. – падіння Константинополя.
11	ЄВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ В ДОБУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ	Знати: час походів вікінгів, утворення Священної Римської імперії, дати підписання «Великої хартії вольностей», скликання Генеральних штатів у Франції, англійського парламенту; хронологічні межі Столітньої війни; визначних історичних діячів європейських держав доби Середньовіччя. Характеризувати: визначні історичні постаті (Вільгельм Завойовник, Філіпп IV Красивий, Жанна Д'Арк, Генріх II Плантагенет, Оттон I, Фрідріх II Штауфен, Фернандо, Ізабелла); подвиг Жанни Д'Арк; внутрішню й зовнішню політику європейських держав; значення виникнення парламентів. Визначати: основні риси європейських парламентів, внутрішньої і зовнішньої політики європейських монархів, європейського суспільства. Факти: <i>Скандинавія.</i> Походи вікінгів. Духовне життя скандинавських народів. <i>Франція.</i> Правління Філіппа IV Красивого. Початок Столітньої війни. Подвиг Жанни Д'Арк. Завершення Столітньої війни та

		об'єднання Франції. Англія. Нормандське завоювання Англії. Генріх II Плантагенет. Велика хартія вольностей. Виникнення парламенту. Священна Римська імперія. Утворення Священної Римської імперії. Німецький «наступ на Схід». Фрідріх II Штауфен. Закріплення територіальної роздробленості. Країни Середземномор'я. Італійські міські республіки. Мусульманська Іспанія. Реконкіста і утворення Іспанського королівства. Дати: VIII – XI ст. – час походів вікінгів; (різні дати) X ст. – утворення Священної Римської імперії; 1215 р. – підписання «Великої хартії вольностей»; 1265 р. – скликання англійського парламенту; 1302 р. – скликання Генеральних штатів у Франції; 1337 – 1453 – Столітня війна. Персоналії: Вільгельм Завойовник, Філіпп IV Красивий, Жанна Д'Арк, Генріх II Плантагенет, Оттон I, Фрідріх II Штауфен, Фернандо, Ізабелла. Поняття: «парламент», «громадянська війна», «Реконкіста».
12	КУЛЬТУРА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ В V-XV ст.	Знати: час поширення романського та готичного стилю, період раннього Відродження; визначних діячів середньовічної культури та їх основні досягнення. Характеризувати: діяльність визначних постатей європейської культури; особливості середньовічних шкіл та університетів, розвиток літератури й мистецтва; Визначати: характерні риси раннього Відродження і гуманізму, архітектурні стилі. Розкривати: значення появи дослідних знань і розвитку гуманістичних ідей; внеску культури Середньовіччя у світову духовну спадщину. Факти: Витоки середньовічної культури. Схоластика. Школи та університети. Поява дослідних знань. Книгодрукування. Архітектура. Раннє Відродження і гуманізм. Дати: X – XII ст. – час поширення романського стилю; XII – XV ст. – час поширення готичного стилю; XIV – XV ст. – період раннього Відродження. Персоналії: П'єр Абеляр, Роджер Бекон, Йоганн Гутенберг, Данте Аліг'єрі, Джованні Боккаччо, Франческо Петрарка, Сандро Боттічеллі. Поняття: «схоластика», «алхімія», «Відродження», «гуманізм», «раціоналізм».
13	СЛОВ'ЯНИ ТА ЇХНІ СУСІДИ	Знати: час утворення держав Центральної та Східної Європи, Московської та Османської держав; гуситських війн; дати загибелі Візантійської імперії, Куликовської битви, повалення монгольського іґа, Грюнвальдської битви; визначних діячів

		зазначеної тем. Характеризувати: діяльність визначних історичних постатей, перебіг гуситських війн, боротьбу проти завойовників; внесок культури держав Центральної, Східної Європи, Північно-Східної Русі та Османської імперії у світову духовну спадщину Визначати: особливості державного управління зазначених держав, соціальної структури суспільства. Факти: <i>Держави Центральної та Східної Європи.</i> Виникнення слов'янської писемності. Чеське королівство, Ян Гус і гуситські війни. Угорщина. Польське королівство. <i>Північно-Східна Русь у XII — першій половині XIV ст.</i> Великий Новгород. Монгольське завоювання Русі. Невська битва та Льодове побоїще. Початок збирання руських земель навколо Москви. <i>Утворення та зміцнення Московської держави.</i> Дмитрій Донської і Куликовська битва. Правління Івана III. Культура Московської держави XIV – поч. XVI ст.. <i>Турецька держава.</i> Виникнення Османської держави. Утворення Османської імперії. Правління Мехмеда II. Дати X ст. – утворення Чехії, Польщі, Угорщини; XIII ст. – утворення Османської держави; XIV – поч. XVI ст. – утворення Московської держави; перша половина XV ст. – Гуситські війни; 1380 р. – Куликовська битва; 1410 р. – Грюнвальдська битва; 1453 р. – загибель Візантійської імперії; 1480 р. – повалення монгольського іґа в Московській державі. Персоналії: Кирило і Мефодій, Ян Гус, Ян Жижка, Казимир III Великий, Юрій Долгорукий, Дмитрій Донської, Іван III, Мехмед II, Андрій Рубльов. Поняття: «гуситські війни», «яничари».
№	Розділ програми	Опис вимог
		Визначати: хронологічні межі та періодизацію Нового часу; основні види історичних джерел Факти: Хронологічні межі й періодизація. Поняття Нового часу. Політична карта Європи. Народонаселення. Історичні джерела. Поняття і терміни: «Новий час», «ранній Новий час».
14	ІНДІЯ. КИТАЙ	Знати: час існування Делійського султанату. Характеризувати: побут населення; внесок культури Китаю та Індії в світову духовну спадщину Визначати: особливості державного управління, соціальної структури Індії та Китаю. Факти: <i>Індія.</i> Делійський султанат. Релігія. Наука і культура.

		<i>Китай.</i> Імперія Тан. Державне управління. Культура. Дати XIII – XVI ст. – Делійський султанат в Індії. Поняття: «султанат», «конфуціанство», «індуїзм».
15	ВЕЛИКІ ГЕОГРАФІЧНІ ВІДКРИТТЯ: ЗУСТРІЧ ЦИВІЛІЗАЦІЙ	Розпізнавати на картосхемі: напрямки подорожей європейців та нові торговельні шляхи й основні географічні відкриття. Визначати: час Великих географічних відкриттів, поширення ідей гуманізму, дату відкриття Америки Х. Колумбом; імена видатних мандрівників, доколумбові цивілізації Америки.; Характеризувати: доколумбові цивілізації Америки, наслідки Великих географічних відкриттів. життя і побут людини раннього Нового часу; нові цінності західноєвропейців. Факти: Відкриття європейців. Причини й передумови Великих географічних відкриттів XV—XVI ст. Подорожі португальців. Христофор Колумб і відкриття Нового Світу. Перша навколосвітня подорож. Завоювання Нового Світу. Перші колонії. Наслідки Великих географічних відкриттів. Дати: 12 жовтня 1492 р., - відкриття Америки; 1494 р. – Тордесільяський договір; 1498 р. - відкриття морського шляху до Індії; 1519-1522 рр. - перше навколосвітнє плавання. Персоналії: Христофор Колумб, Е. Кортес, Б. Діаш, Ф. Пісаро, А. Веспуччі, Ф. Магеллан. Поняття та терміни: «Великі географічні відкриття», «колонія».
16	ЛЮДИНА РАНЬОЇ НОВОЇ ДОБИ	Визначати: характерні риси матеріального світу людини раннього Нового часу; особливості міського й сільського життя жителів Західної Європи. Пояснювати: вплив природних умов на зміни у соціально-економічному житті людини раннього Нового часу. Характеризувати: розвиток нового способу господарювання, технічні прилади раннього Нового часу. Факти: Матеріальний світ і суспільство. Зміни в суспільстві. Шлюб і сім'я, становище жінки. Технічні вдосконалення. Господарювання. Повсякденне життя Західної Європи. Поняття та терміни: «мануфактура», «капіталізм», «буржуазія», «найманий робітник»; «абсолютизм»
17	РЕФОРМАЦІЯ І КОНТРРЕФОРМАЦІЯ	Розпізнавати на картосхемі: регіони поширення католицької й протестантських церков, Визначати: час Реформації, характерні риси реформаційних учень, Контрреформації. Характеризувати: причини, характер та значення Реформації. Факти: Реформація в Німеччині. Мартін Лютер і початок Реформації. Народна Реформація. Аугсбурзький мир.

		Поширення Реформації та Контрреформація. Реформація в Женеві, кальвіністська церкви. Контрреформація. Орден єзуїтів. Дати: 1517 р. - виступ Мартіна Лютера проти індульгенцій; 1534 р. – «Товариство Ісуса» 1540 р. - створення Ордену єзуїтів; 1555 р. - Аугсбурзький мир. 1545 - 1563 рр. - Тридентський собор. Персоналії: Мартін Лютер, Томас Мюнцер, Жан Кальвін, Ігнатіо Лойола, Поняття та терміни: «Індульгенція», «95 тез», «Реформація», «Контрреформація», «протестантизм», «кальвінізм», «орден єзуїтів».
18	ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ В XVI — ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.	Розпізнавати на картосхемі: основні західноєвропейські держави, перебіг Національно-визвольної війни в Нідерландах та Тридцятилітньої війни. Визначати: хронологічні межі Національно-визвольної війни в Нідерландах та Тридцятилітньої війни; характерні риси абсолютної монархії, особливості внутрішньої й зовнішньої політики вказаних держав; релігійних війн у Франції; причини та характер Тридцятилітньої війни. Характеризувати: особливості внутрішньої й зовнішньої політики вказаних держав; діяльність видатних історичних осіб; ознаки англіканської церкви, зовнішню політику Англії; життя різних верств населення у мирний і військовий час. Факти: <i>Франція.</i> Народження абсолютизму. Релігійні війни. <i>Іспанія</i> на межі XV—XVI ст. <i>Нідерланди</i> у складі іспанської монархії. Початок національно-визвольного руху. Народження республіки. <i>Англія:</i> зміни в суспільстві. Королівська Реформація.. Прихід до влади династії Стюартів. <i>Міжнародні відносини.</i> Характер міжнародних відносин. Народження постійної дипломатії. Тридцятилітня війна. Вестфальський мир. Дати: 1562-1598 р. - громадянські війни у Франції; 1566р - «іконоборче повстання» - початок Нідерландської революції; 1572 р. - Варфоломійська ніч; 1588 р. – Розгром «Непереможної армади»; 1609 р. - перемога Нідерландської революції; 1618-1648 рр. - Тридцятилітня війна; 1648 р. – Вестфальський мир. Персоналії: Генріх IV, Кардинал Ришельє., Карл V, Філіпп II, Вільгельм Оранський, Єлизавета I Тюдор, Поняття та терміни: «релігійні війни», «національно-визвольна війна», «протекціонізм».

19	ЄВРОПЕЙСЬКЕ ВІДРОДЖЕННЯ	Розпізнавати на картосхемі: найвизначніші культурні центри. Визначати: хронологічні межі епохи Високого Відродження; характерні риси мистецтва епохи Високого Відродження; імена видатних митців та їх найвідоміші творіння; «Джоконда», «Таємна вечеря», «П'єта», «Сікстинська Мадонна», «Афінська школа». Характеризувати: відображення у творчості митців Відродження цінностей Нового часу, найвизначніші пам'ятки культури. Факти: <i>Народження нової культури.</i> Італійські гуманісти. Мистецтво Високого Відродження. Новий тип творчої людини. Італійське Відродження. Мистецтво Німеччини. Мистецтво Нідерландів. Персоналії: Леонардо да Вінчі; Мікеланджело Буснаротті, Рафаель Санті, Альбрехт Дюрер, Поняття та терміни: «Відродження», «новий ідеал людини», «алегорія», «гуманізм», «пейзаж», «натюрморт».
20	ЄВРОПЕЙСЬКА КУЛЬТУРА КІНЦЯ XVI — ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XVII ст.	Розпізнавати на картосхемі: найвизначніші культурні центри Визначати: час епохи бароко; імена видатних митців та їх найвідоміші творіння: «Повернення блудного сина», «Портрет інфанти Маргарити», «Премудрий ідальго Дон Кіхот Ламанчський»; «Ромео і Джульєтта», «Король Лір», «Гамлет», «Отелло» характерні риси європейської культури кінця XVI-XVII ст. Характеризувати: діяльність видатних науковців і митців та їх найкращі твори; приклади високого рівня розвитку культури кінця XVI-XVII ст. Факти: Досягнення науки. Нові знання про Всесвіт. Досягнення медицини. Характер європейської культури. Театр «Глобус». Мистецтво доби бароко. Персоналії: Вільяма Шекспір; Томаса Мора, Мігеля де Сервантес, Пітер Пауел Рубенс, Дієго Веласкес, Рембрандт Ван Рейн, Джованні Лоренцо Берніні, Джордано Бруно, Парпцельс, Френсіс Бекон, Рене Декарт, Миколай Копернік, Галілео Галілей Поняття та терміни: «Полювання на відьом», «трагедія», «комедія».
21	ПОЛЬСЬКА ДЕРЖАВА МОСКОВСЬКЕ ЦАРСТВО	Розпізнавати на картосхемі: території Речі Посполитої, Московського царства, напрями їх зовнішньої політики. Визначати: час піднесення Польської держави, період Смутного часу, правління Івана Грозного; дати Люблінської та Берестейської уній, польсько-турецької війни, воцаріння династії Романових. Характеризувати: риси державного устрою Речі Посполитої та Московської держави, московсько-українських відносин; основні стани суспільства, напрямки зовнішньої політики,

		релігійне життя, досягнення культури: Храм Василя Блаженного, «Синопис». Факти: Фільварково-панщинна система. Шляхетська демократія. Утворення Речі Посполитої. Зовнішня політика. Московська держава Правління Івана IV Грозного. Смутний час. Воцаріння династії Романових. Росія і українські землі. Культура. Дати: 1569 р. - Люблінська унія, 1596 р. - Берестейська унія; 1613 р. - початок правління Романових; 1649 р. - остаточне закріпачення селян у Росії. Персоналії: Сигізмунд Август, Стефан Баторій, Іван IV Грозний, Борис Годунов, Кузьма Мінін, Дмитро Пожарський, Олексій Михайлович. Поняття та терміни: «Магнат», «прикази», «самодержавство», «Смутний час»; «шляхта», «унія», «фільварок», «опричнина», «церковний розкол», «Земський собор».
22	КРИЗА СТАРОГО ПОРЯДКУ. ПОЧАТОК МОДЕРНІЗАЦІЇ	Факти: <i>Англія</i> напередодні революції. Переворот 1668 р. Початок промислового перевороту. Франція. Абсолютизм за Людовіка XIV. Війни Людовіка XIV. Французький класицизм. <i>Доба Просвітництва.</i> Витоки й зміст Просвітництва. Французьке Просвітництво. Вплив Просвітництва на суспільство. Література і мистецтво. Зміни в повсякденному житті. <i>Пруське королівство.</i> Нова державна політика Фрідріха II. Австрія за правління Марії Терезії. Реформи Йосипа II. Дати: 1640-1660 рр. – англійська революція; 1688 р. - державний переворот; «Славна революція» 1653-1658 рр. - протекторат Кромвеля; 1670 р- початок промислового перевороту в Англії. Персоналії: Карл I. О. Кромвель, Фрідріх II, Марії Терезії, Йосип II, Людовіка XIV, Ж.Б. Кольбер, Вольтер, Жан – Жак Руссо, Дені Дідро. Поняття та терміни: «конституційна монархія», «промисловий переворот», «протекторат», «освічений абсолютизм», «лорд-протектор», «Просвітництво», «енциклопедисти», «класицизм», «технічний прогрес»; рококо. Розпізнавати на картосхемі: основні події Англійської революції та громадянської війни; основні промислові центри Англії; напрями зовнішньої політики Франції, Пруссії, Австрії, Англії Визначати: хронологічні межі Англійської революції; час промислового перевороту та громадянської війни в Англії доби Просвітництва; правління вказаних монархів; характерні

		ознаки промислового перевороту, абсолютизму у Франції, освіченого абсолютизму, Просвітництва, класицизму Характеризувати: приклади технічного прогресу, реформи освічених монархів, нові цінності у житті суспільства; пам'ятки доби Просвітництва, повсякденне життя у різні періоди розвитку держав; наслідків реформ, революції; досягнення культури - пам'ятки епохи: Даніель Дефо «Робінзон Крузо», Джонатан Свіфт «Пригоди Гуллівера», Моцарт «Весілля Фігаро, «Чарівна флейта». Росія. Московська держава наприкінці XVII ст. Реформи й зовнішня політика Петра I. Двірцеві перевороти. Епоха Катерини II. Правління Павла I. Культура і повсякденне життя. Дати: 1700-1721 рр. - Північна війна; 1721 р. - прийняття Петром I титула імператора; 1725-1741 рр. - Двірцеві перевороти в Росії; 1756-1763 рр. – Семирічна війна; 1773-1775 рр. – селянська війна під проводом Омеляна Пугачова; 1772, 1793, 1795рр – Поділи Речі Посполитої. Розпізнавати на картосхемі: напрями зовнішньої політики та територіальні зміни Російської імперії у XVIII ст. Визначати: час правління Петра I та Катерини II, хронологічні межі Північної війни, дати поділів Речі Посполитої; імена видатних діячів російської культури XVIII ст. Характеризувати: зміни у повсякденному житті в Росії XVIII ст.; активну зовнішню політику, «освічене» правління, досягнень російської культури XVIII ст. Сполучені штати Америки. Англійські колонії в Північній Америці. Початок боротьби проти метрополії. Проголошення незалежності. Конституція США. Дати: 1775-1783 рр. – війна за незалежність США; 1774 р. - I Континентальний конгрес; 1776 р. – проголошення незалежності США; 1783 р. - Версальський мир. Персоналії: Джордж Вашингтон, Бенджамін Франклін, Томас Джефферсон, Поняття та терміни: «колонія», «метрополія», «Декларації незалежності» «Конституція», «республіка», «федерація». Розпізнавати на картосхемі: англійські колонії в Північній Америці, перебіг основних подій війни за незалежність Визначати: час утворення англійських колоній у Північній Америці, хронологічні межі війни за незалежність, дату прийняття «Декларації незалежності»; характерні риси політики Англії щодо колоній, причини, характер і наслідки війни за незалежність; характерні риси «Декларації незалежності» та Конституції США Характеризувати: становище англійських колоній у
--	--	--

		Північній Америці, найяскравіші події війни за незалежність; діяльність видатних історичних діячів.
23	КРАЇНИ СХОДУ	Розпізнавати на картосхемі: території Османської імперії, Персії, Японії, Китаю, Індії, напрями зовнішньої політики. Визначати: час існування держави Великих Моголів в Індії, піднесення Османської імперії, розгрому турецької армії під Віднем; початку самоізоляції Китаю та Японії. Характеризувати: особливості економічного й політичного розвитку, державного устрою країн Сходу; взаємовплив європейської і східної цивілізацій; основні здобутки - пам'ятки культури, характерні риси країн Сходу; релігій Сходу. Факти: Османська імперія. Персія. Османська імперія та її зовнішня політика. Ослаблення Османської імперії. Перське царство. Правління Надир-шаха. Індія. Держава Великих Моголів. Правління Акбара і Шах Джахана. Проникнення європейців у Індію, встановлення англійського володарювання. Релігійне та культурне життя. Китай та Японія. Китай за правління династії Мін. Імперія Цин. Об'єднання та самозакриття Японії. Культура. Дати: 1630-1652 рр. - зведення мавзолею Тадж-Махал; 1639-1644 рр. - Селянська війна в Китаї; 1644-1911 рр. - панування маньчжурської династії Цін; 1683 р. - розгром турків під Віднем. Персоналії: Сулейман I, Лі-Цзи-чен Бабур, Акбар, Токугава. Поняття та терміни: «держави Великих Моголів», «імперія», «іслам», «індуїзм», «конфуціанство», «сьогунат Токугава», Делійський султанат.
24	СВІТ НАПРИКІНЦІ XVIII — у XIX ст.	Знати: періодизація Нової історії. Характеризувати: основні тенденції змін у господарюванні, політичному житті, утвердження парламентаризму, розвитку духовної сфери суспільства наприкінці XVIII — у XIX ст.; традиційні та західні цивілізації. Факти: Загальна характеристика змін у господарюванні, політичному житті, утвердження парламентаризму, розвитку духовної сфери суспільства. Доба Просвітництва. Поняття та терміни: аграрний переворот, промисловий переворот, монополії, парламентаризм.
25	КРАЇНИ СВІТУ НАПРИКІНЦІ XVIII — у XIX ст.	Знати: Доба Просвітництва. Декларація прав людини і громадянина. Встановлення республіки. Якобінська диктатура. Кодекс Наполеона. Війни Наполеона. «100 днів» Наполеона; рішення Віденського конгресу; проблеми внутрішньої та зовнішньої політики, формування ідеології марксизму, суспільно-політичні процеси; результати британського володарювання в Індії; повстання сипаїв, становище Китаю в другій половині XIX ст., тайпінське повстання.

		Характеризувати: соціально-економічну політику якобінців, суспільно-політичне життя Франції після Термідоріанського перевороту; Кодекси Наполеона та їх історичне значення, основні риси економічного, політичного і суспільного життя країн Європи в 1815—1847 рр., причини і наслідки чартистського руху, розвиток національно-визвольного і революційного руху в Європі; національну політику в Австрійській імперії; процес та наслідки політичного об'єднання Німеччини й Італії, перетворення Австрійської імперії на дуалістичну монархію; Аналізувати: результати Французької революції; характер наполеонівських війн, їх вплив на життя і долю народів Європи; ухвали Віденського конгресу, суспільно-політичні течії і рухи в Росії та в Європі; передумови та наслідки революцій 1848—1849 рр.; передумови та наслідки перетворення Англії на провідну економічну державу світу; два шляхи ринкової революції США, територіальну експансію США на Американському континенті, причини, хід та наслідки громадянської війни; причини, хід та наслідки модернізації Японії, реформи Мейдзі в Японії. Факти: Франція Початок Французької революції. Декларація прав людини і громадянина. Встановлення республіки. Якобінська диктатура. Франція за часів Наполеона I. Війни Наполеона. Віденський конгрес та його рішення. Франція у другій половині XIX ст. Франко-німецька війна 1870-1871 рр. та її наслідки. Паризька комуна. Формування Французької колоніальної імперії. Велика Британія у XIX ст. Велика Британія у першій половині XIX ст. Чартизм. Вікторіанська Доба. Англія – «майстерня світу». Формування ліберальної та консервативної партій. Ірландське питання. Зовнішня політика Англії. Британське володарювання в Індії. Втрата Англією промислового лідерства. Тред-юніони. Австрія Перетворення Австрійської імперії на дуалістичну монархію. Німеччина Об'єднання Німеччини в 1871 р. Німеччина в 1871-1914 рр. Внутрішня і зовнішня політика Отто фон Бісмарка. Італія Об'єднання Італії. Росія у XIX ст. Росія за часів Олександра I. Повстання декабристів. Модернізація імперії. Зовнішня політика Російської імперії. Скасування кріпосного права. Реформи другої половини XIX ст. та їх наслідки. Суспільні та політичні рухи у другій половині XIX ст. США в XIX ст. Громадянська війна 1861-1865 рр. Реконструкція Півдня. США 1877-1914 рр. Економічне піднесення країни. <i>Європейські революції 1848-1849 рр. та їх наслідки.</i> Японія
--	--	--

		Доба Мейдзі в Японії. Реформування економічного та суспільно-політичного життя. Китай Китай у другій половині XIX ст. Дати: 14 липня 1789 р. – взяття Бастилії; 1793 р. - прихід якобінців до влади 1804 р. - Наполеон став імператором Франції; 1812 р. - вторгнення армії Наполеона в Росію; 1815 р. - битва під Ватерлоо; 1815 р. - створення «Священного союзу»; 14 грудня 1825 р. - повстання декабристів на Сенатській площі; 1837–1901 рр. - «Вікторіанська доба»; 1851 р. - державний переворот Луї Бонапарта; 1867–1868 рр. - революція Мейдзі; 1867 р. - створення Австро-Угорської імперії; 18 січня 1871 р. - проголошення про створення Німецької імперії; 1870 р. - приєднання Папської області до Італійського королівства, остаточне об'єднання Італії; 1 травня 1886 р. - страйки й демонстрації робітників США в боротьбі за 8-годинний робочий день; Персоналії: Вольтер, Монтеск'є, Руссо, Дідро, Дантон, Робесп'єр, Наполеон Бонапарт, королева Вікторія, П. Пестель, М. Муравйов, Отто фон Бісмарк, Гарібальді, Лінкольн, Карл Маркс, Гладстон, Дізраелі, Форд, Олександр II. Поняття та терміни: революція, права і свободи громадянина, інтервенція, якобінці, термідоріанці, республіка, кодекс Наполеона, континентальна блокада, коаліція, «100 днів Наполеона», «Священний союз», національно-визвольний рух, чартизм, бонапартизм, політика вільної торгівлі, реставрація, «західники і слов'янофіли», національне відродження, «весна народів», ідеологія, лібералізм, консерватизм, колоніалізм, аболіціонізм, плантаційне господарство, громадянська війна, «доктрина Монро», «двопартійна система», народники, тероризм, тайпіни, сипаї.
26	УТВЕРДЖЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА В ПРОВІДНИХ ДЕРЖАВАХ СВІТУ	Знати: основні напрями соціально-економічного і політичного розвитку провідних держав світу в останній третині XIX ст. Характеризувати: процес завершення формування індустріального суспільства в провідних державах Європи і США, науково-технічну революцію кінця XIX ст. та її наслідки, виникнення великих корпорацій і фінансово-промислових груп, монополізацію економіки, нові класи й суспільні верстви, міграційні рухи; зростання ролі держави в суспільному й економічному житті. Факти: Формування індустріального суспільства. Науково-технічна революція кінця XIX ст. та її наслідки. Монополізація економіки. Нові класи і суспільні верстви. Поняття та терміни: «індустріальне суспільство», «науково-технічна революція»,

		«капіталізм», «емансипація».
27	МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ В ОСТАННІЙ ТРЕТИНІ ХІХ ст. – ПОЧАТКУ ХХ ст.	Аналізувати: міжнародні відносини в 1871—1914 рр.; роль США в міжнародних відносинах. Факти: Завершення територіального поділу світу. Міжнародні відносини в 1871—1914 рр. Троїстий союз. Антанта. Дати: 1882 р. - створення Троїстого союзу; 1904–1907 рр. - створення Антанти. Поняття та терміни: територіальний поділ світу, панамериканізм.
28	КУЛЬТУРА НАРОДІВ СВІТУ НАПРИКІНЦІ ХVІІІ — У ХІХ ст.	Знати: духовне життя народів Європи і Америки у ХVІІІ — наприкінці ХІХ ст. Факти: Література і мистецтва у наприкінці ХVІІІ —ХІХ ст. Розвиток науки і техніки. Повсякденне життя людей. Персоналії: Марк Твен, Гегель, К.Брюллов, І.Репін, Моне, Ван Гог, Людвіг ван Бетховен, Р.Тагор. Поняття та терміни: філософія, класицизм, урбанізація.
29	ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА ТА ЇЇ НАСЛІДКИ	Пояснювати: причини та привід Першої світової війни; наслідки Першої світової війни для країн-учасниць. Характеризувати: Зміну статусу жінки під час та після Першої світової війни. Аналізувати: умови Версальського договору з Німеччиною та мирних договорів із її союзниками; підсумки роботи Паризької та Вашингтонської конференцій; переваги та недоліки Версальсько-Вашингтонської системи. Факти: Початок Першої світової війни. Військові кампанії та основні битви 1914 – 1918 рр. Завершення війни та її результати. Паризька мирна конференція. Версальський договір. Ліга Націй. Розпад багатонаціональних імперій і утворення нових незалежних держав Дати: 1 серпня 1914 р. – початок Першої світової війни; 11 листопада 1918 р. – підписання Комп'єнського перемир'я; 1919 р. – підписання Версальського мирного договору; 1921 р. – 1922 р. – Вашингтонська конференція. Персоналії: П. фон Гінденбург, Ф. Фош, О. Брусилов, В. Вільсон, Дж. Ллойд-Джордж, Ж. Клемансо Поняття і терміни: мілітаризація, репарації, Версальсько-Вашингтонська система.
30	СВІТ в 20 - 30-х рр. ХХ ст.	Пояснювати: зміни статусу провідних країн світу у міжвоєнний період; економічні та соціальні засади «Нового

		курсу» Ф.Д. Рузвельта та його основні підсумки. Характеризувати: основні риси доби “проспериті” (процвітання) у США; ідейні засади й соціальну базу італійського фашизму та німецького нацизму. Аналізувати: причини, прояви та наслідки світової економічної кризи 1929 – 1933 рр. економічну та соціальну політику нацистського режиму. Факти: Період економічної та політичної стабільності. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр. „Новий курс” Ф.Д. Рузвельта. Фашизація Італії. Веймарська республіка в Німеччині. Встановлення нацистської диктатури. Громадянська війна в Іспанії. Дати: Листопад 1918 р. – революція в Німеччині; 1922 р. – прихід до влади в Італії Б.Муссоліні; 1932 р. – обрання Ф.Д.Рузвельта президентом США. 1933 р. – прихід до влади в Німеччині нацистів. 1936 1939 рр. – Громадянська війна в Іспанії.. Персоналії: Ф.Д. Рузвельт, Б.Мусоліні, А. Гітлер, Ф. Франко. Поняття і терміни: проспериті, «Велика депресія», авторитаризм, тоталітаризм, фашизм, нацизм, Народний фронт.
31	РОСІЯ -СРСР у 1917-1939 рр.	Знати: основні періоди громадянської війни; сутність політики індустріалізації і колективізації у Радянському Союзі. Пояснювати: причини російських революцій 1917 р., становлення радянського тоталітарного режиму, наслідки Голодомору та масових репресій; Аналізувати: сутність тоталітарного режиму в СРСР. Факти: Російські революції 1917 р. Громадянська війна. Дати: 1917 р. – лютнева революція, жовтневий переворот; 1918-1922 рр. – Громадянська війна у Росії. Персоналії: О. Керенський, В.Ленін, Л. Троцький, Й.Сталін. Поняття і терміни: Тимчасовий уряд, Раднарком, воєнний комунізм, НЕП.
32	КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ та СХІДНОЇ ЄВРОПИ в 20-30-х рр. XX ст.	Знати: особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Центральної та Східної Європи у 20 – 30-х рр. Пояснювати основні риси демократичних та авторитарних режимів, встановлених в країнах Центральної та Східної Європи. Факти: Особливості розвитку країн центральної та Східної Європи в 20-30-х рр. XX ст. Створення нових незалежних європейських держав: Польщі, Чехословаччини, Угорщини, Румунія.

		Формування демократичних та авторитарних режимів в країнах регіону. Дати: 1918 р. – відновлення незалежності Польщі, проголошення Чехословацької Республіки, утворення Королівства сербів, хорватів і словенців. Персоналії: Т. Масарик, Ю. Пілсудський, М. Горті. Поняття і терміни: режим «санації», судетська проблема.
33	КРАЇНИ АЗІЇ, АФРИКИ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ В ПЕРШІ ДЕСЯТИРІЧЧЯ XX ст.	Знати: методи боротьби за національний та соціальний прогрес народів Індії та Китаю, особливості розвитку Японії в цей період Пояснювати витоки Палестинської проблеми. Співставляти: особливості розвитку країн Латинської Америки. Факти: Об'єднання Китаю, встановлення влади Гоміндану. Кампанія громадянської непокорі народів Індії. Становлення Турецької республіки. Країни Латинської Америки. Дати: 1925-1927 рр. – національна революція в Китаї. Персоналії: М.Ганді, Чан Кайши, Атаатюрк. Поняття і терміни: ататизм, гандізм
34	МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ В 1930-х рр. НАЗРІВАННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	Пояснювати: причини загострення міжнародної напруженості в 1930-х рр.; формування блоків агресивних держав; наслідки підписання радянсько-німецького пакту про ненапад і таємного протоколу до нього. Характеризувати: Діяльність Ліги Націй; політику умиротворення. Аналізувати: Англо-франко-радянські переговори у Москві у 1939 р. причини радянсько-німецького зближення напередодні Другої світової війни. Факти: Спроби створення системи колективної безпеки країнами Заходу. Виникнення вогнищ війни на Далекому Сході, Африці та Європі. Формування блоків агресивних держав Радянсько-німецький пакт про ненапад (пакт «Молотова – Ріббентропа») і таємний протокол до нього. Дати: 23 серпня 1939 р. – підписання радянсько-німецького пакту про ненапад (пакту «Молотова - Ріббентропа»). Персоналії: Е.Даладье, Н.Чемберлен, В.Молотов, Й. Ріббентроп. Поняття і терміни: аншлюс, Мюнхенська угода, вісь Рим – Берлін – Токіо.
35	РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ В ПЕРШІ	Знати: основні течії у розвитку культури. Пояснювати: вплив досягнень науки і техніки на повсякденне життя людей; причини виникнення масової культури.

	ДЕСЯТИЛІТТЯ XX ст.	Факти: Найважливіші досягнення науки і техніки у перші десятиліття XX ст. Основні ідеї й течії у розвитку культури. Олімпійський рух. Персоналії: С.Далі, П.Пікассо, К.Малевич, К.Станіславський, В.Мейєрхольд, Б.Брехт, С.Ейзенштейн, Ч.Чаплін, Е.Карузо, В.Дісней. Поняття і терміни: модернізм, авангардизм, «втрачене покоління», масова культура, кінематограф, джаз, мюзикл, олімпійський рух, Нобелівська премія.
36	НОВІТНЯ ІСТОРІЯ. СВІТ В ДРУГІЙ ПОЛВИНІ XX – НА ПОЧАТКУ XXI ст.	Знати: Періодизацію Другої світової війни; основний зміст етапів війни Пояснювати: причини, характер Другої світової війни; процес формування антигітлерівської коаліції. Характеризувати: Особливості окупаційного режиму та Руху Опору на окупованих територіях; роль визначних військових, державних та політичних діячів в перемозі над нацизмом та фашизмом. Факти: Перебіг подій на основних театрах воєнних дій (по періодах). Складання Антигітлерівської коаліції. Конференції Великої трійки та їх рішення. Відкриття Другого фронту в Європі. Атомне бомбардування Хіросіми та Нагасакі. Капітуляція Німеччини, капітуляція Японії. Дати: 1 вересня 1939 р. - Напад Німеччини на Польщу – початок Другої світової війни; 22 червня 1941 р. - Напад Німеччини на СРСР; 7 грудня 1941 р. - напад Японії на США; 8 травня 1945 р. – капітуляція Німеччини; 2 вересня 1945 р. – капітуляція Японії, завершення Другої світової війни. Персоналії: У. Черчілль, Й. Сталін, Г.Жуков, Ш. де Голль, Д. Ейзенхауер, Д.Макартур Поняття та терміни: Друга світова війна, План «Барбаросса», Велика вітчизняна війна Радянського Союзу, блискавична війна, “новий порядок”, Рух Опору, Голокост, антигітлерівська коаліція, Другий фронт, “Велика трійка”, колабораціонізм, корінний перелом.
37	ЗМІНИ У СВІТІ ВНАСЛІДОК ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ. ХОЛОДНА ВІЙНА	Знати: територіальні зміни у світі внаслідок Другої світової війни. Пояснювати: суть холодної війни та нового політичного мислення, причини переходу від конфронтації до співробітництва. Факти: Створення ООН. Формування військово-політичних

		блоків. Військові конфлікти і кризи часів «холодної війни». Гельсінські угоди Дати: 1946 р. Фултонська промова В. Черчілля – початок холодної війни; 1950-1953 р. – корейська війна; 1961 р. - Берлінська криза; 1962 р. - Карибська криза; 1975р. – Гельсінська нарада. Персоналії: Г.Трумен, Л.Брежнєв, Р.Ніксон, М.Горбачов, Р.Рейган Поняття та терміни: Холодна війна, розрядка, військово-політичні блоки, нове політичне мислення, військові конфлікти, кризи в міжнародних відносинах.
38	США ТА КАНАДА у 1945 – на початку ХХІ ст.	Пояснювати: причини утвердження США як провідної країни повоєнного світу. Характеризувати: зміну статусу США внаслідок Другої світової війни; особливості економічного, соціального та політичного розвитку країн в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Аналізувати: Участь США в міжнародних конфліктах, проблему Квебеку. Факти: Основні риси внутрішньої політики США в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Дати: 1963 р. вбивство Д.Кеннеді 1964 р. – закон про громадянські права 1968 р. - вбивство М.-Л.Кінга 1982 р. – Акт про конституцію Канади Персоналії: Д.Кеннеді, Л.Джонсон, М.-Л.Кінг, Р.Ніксон, Р.Рейган Поняття та терміни: маккартизм, доктрина Трумена, доктрина стримування, “нові рубежі”, уотергейтська криза, “рейганоміка”, неоконсерватизм, наддержава, військово – промисловий комплекс, проблема Квебеку.
39	КРАЇНИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ (1945 – початок ХХІ ст.)	Знати: особливості внутрішньої та зовнішньої політики країн Західної Європи у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.; етапи європейської інтеграції Пояснювати: причини європейської інтеграції; причини змін у внутрішній та зовнішній політиці країн регіону. Факти: Наслідки Другої світової війни для провідних країн Західної Європи. Розчленування Німеччини. План Маршалла. Початок європейської економічної інтеграції. Розпад колоніальних імперій. Утворення ЄЕС та його трансформація. Дати: 1948 р. - План Маршалла; 1949 р. – створення Ради Європи;

		1957 р. –Римський договір; 1990 р. –Об'єднання Німеччини; 1992 р. - Маастріхтський договір. Персоналії: Ш. де Голль, М. Тетчер, К. Аденауер, Л. Ерхард, В. Брандт, Г. Колль, А. де Гаспері, С. Берлусконі. Поняття та терміни: демілітаризація, план Маршалла, економічне диво, соціальне ринкове господарство, тетчеризм, неолібералізм, європейська інтеграція, нова східна політика, монетаризм.
40	СРСР. НОВІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ	Знати: наслідки Другої світової війни для СРСР; періодизацію соціально-економічного розвитку СРСР . Пояснювати: особливості повоєнної відбудови; соціально-економічного розвитку СРСР; причини розпаду СРСР та утворення нових незалежних держав. Факти: Наслідки Другої світової війни. Відбудова економіки. Завершення епохи Сталіна. Загострення політичної боротьби після смерті Сталіна. “Хрущовська відлига”. «Брежнєвський застій». “Перебудова”. Лібералізація суспільного та політичного життя. Антидержавний путч 1991 р. Розпад СРСР. Росія у кінці XX – на початку XXI ст.. та Інші нові незалежні держави. Дати: 1953 р. - Смерть Сталіна. 1991 р. - Розпад СРСР. Персоналії: М.Хрущов, Л.Брежнєв, М. Горбачов, Б. Єльцина. В. Путін Поняття та терміни: “відлига”, Дисидентський рух. «застій», перебудова, гласність, Біловезька угода, СНД.
41	КРАЇНИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ (1945 – початок XXI ст.)	Знати: кризові явища в політичному, соціальному та економічному житті країн Центральної та Східної Європи у 50 – 80-х рр. XX ст.; зміни на політичній карті Європи в 80-х – поч.. 90-х рр XX ст. Пояснювати: процес становлення прорадянських режимів у країнах регіону; причини демократичних революцій, методи їх здійснення. Факти: Встановлення радянського домінування у східноєвропейських країнах. Кризи 50-80-х рр.. Антикомуністичні революції кінця 80-х рр.. Розпад Чехословаччини та Югославії. Балканські конфлікти. Дати: 1956 р. - Антикомуністична революція в Угорщині; 1968 р. - Празька весна;

		1989 р. – антикомуністичні, демократичні революції, 1991 р. – проголошення незалежності Словенії та Хорватії 1993 р. - Створення двох незалежних держав Чехії та Словаччини Персоналії: Лех Валенса, В.Гавел, Н. Чаушеску, Я.Кадар, Йосип Броз Тіто. Поняття та терміни: соціалістичний табір, РЕВ, Варшавський договір, Празька весна, “оксамитова революція”, Солідарність, “шокова терапія”.
42	РОЗВИТОК ПРОВІДНИХ КРАЇН АЗІЇ, АФРИКИ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ ст.	Знати: етапи деколонізації, особливості розвитку Японії, Китаю, Індії, країн Африки, Південної Америки у другій половині ХХ – початку ХХІ ст.. Характеризувати: процес здобуття незалежності народами Азії та Африки; повоєнне реформування Японії; соціально-економічні експерименти китайських комуністів; курс Дж. Неру та І. Ганді у внутрішній та зовнішній політиці Індії; особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Латинської Америки в повоєнний час. Пояснювати: суть японського “економічного дива”; культу особи Мао Цзедуна; причини виникнення та суть близькосхідної проблеми. Факти: Процес деколонізації. Нові індустріальні держави. Японське «економічне диво». Проголошення КНР..Соціально-економічний розвиток Китаю наприкінці ХХ на поч. ХХІ ст. Перемога народів Індії в боротьбі за незалежність. Розвиток Індії наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст. Створення держави Ізраїль. Виникнення і розвиток близькосхідної проблеми. . Здобуття незалежності народами Африки. Крах апартеїду на півдні Африки. Соціально-економічний та політичний розвиток країн Латинської Америки. Кубинська революція 1959 р. Ліквідація військово-диктаторських режимів. Дати: 1947 р. – колишня колонія Індія розділилася на два домініони - Індійський Союз і Пакистан. 1949 р. - проголошення КНР, 1951 р. - Сан-франциський мирний договір з Японією. 1961 р. - рік Африки. Персоналії: Мао Цзедун, Ден Сяопін; Дж. Неру, Н.Мандела; Бен Гуріон; Ф. Кастро, А. Піночет. Поняття та терміни: «великий стрибок», «культурна революція», деколонізація, апартеїд, шлях «соціалістичної орієнтації», рух неприєднання,

		фундаменталізм.
43	РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ. (1945 – початок ХХІ ст.). СВІТ НА ПОЧАТКУ ХХІ ТИСЯЧОЛІТТЯ	Знати: основні напрямки НТР в др. пол. ХХ ст.; основні течії світової літератури, образотворчого мистецтва, архітектури, музики, театру, кіно й спорту. глобальні процеси та проблеми сучасності, причини їх появи. Пояснювати: вплив НТР на життя пересічного громадянина. зміни в соціальній структурі суспільства, якості життя людей провідних країн світу та країн, що розвиваються. Характеризувати: Шляхи вирішення глобальних проблем сучасності. Факти Розгортання НТР. Наукові відкриття, поява нових галузей науки, високих технологій, інтеграція науки і виробництва. Становлення постіндустріального (інформаційного) суспільства. Основні тенденції і течії розвитку культури та спорту. Світові глобальні процеси та проблеми. Поняття та терміни: НТР, постіндустріальне суспільство, інформаційне суспільство, соціалістичний реалізм, неореалізм, “поп-арт” глобальні процеси та проблеми, екологічна криза, демографічна криз, ЮНЕСКО.